

סיכום פעילות מרכז מנומדין למשפט יהודי ודמוקרטי

ינואר-יוני
2022

חזון

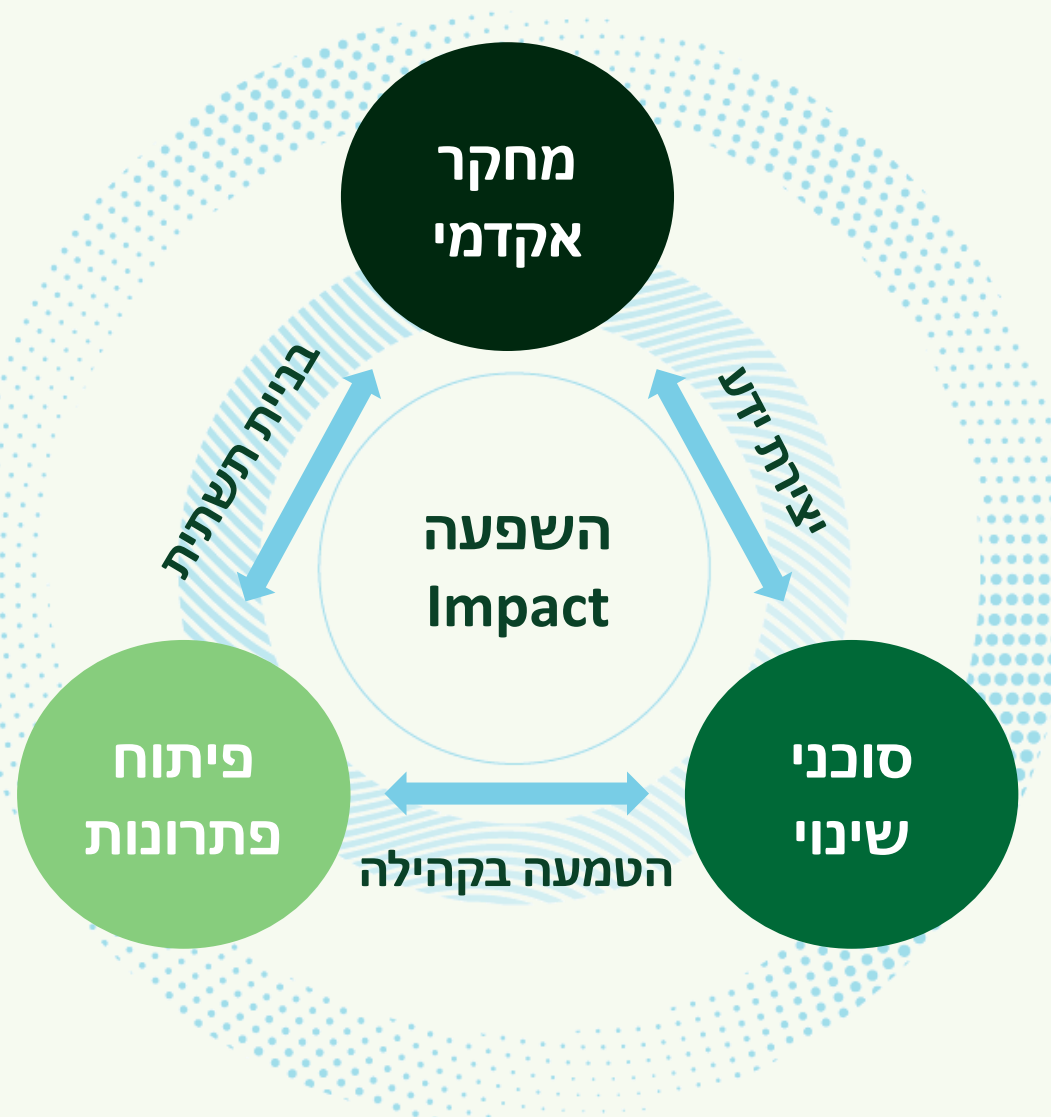
זהותה היהודית והדמוקרטית של מדינת ישראל מהווה
מקור לשותפות ולשגשוג

משימה

פיתוח תשתית משפטית ואקדמית לחיבור מרכיבי הזהות
הישראלית ושילובה בשיח הציבורי

תיאורית שינוי

המרכז פועל על מנת להעשיר את המחקר האקדמי, לעצב סוכני שינוי ולפתח פתרונות משפטיים עבור זהותה היהודית והדמוקרטית של מדינת ישראל. ענפי הפעולה של המרכז משתלבים יחד על מנת לתרום לשיח הציבורי ולייצר את התשתית המשפטית הנחוצה לעתידה של מדינת ישראל. תשתית זו תאפשר את שגשוגה של החברה הישראלית והבנה בין הקהילות המרכיבות את זהותה.

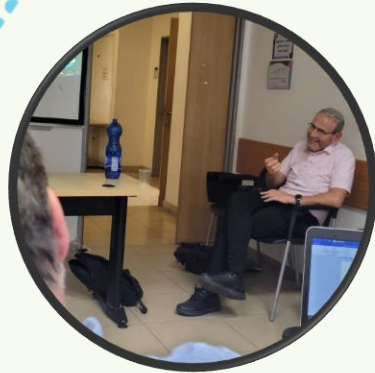
מחקר לבניית הסכמות בנושאי זהות

הצגת 5 תוצרים של קבוצת המחקר בכנס
AIS הבינלאומי

AIS

המשך העבודה של קבוצת המחקר הרב-
תחומית לבניית הסכמות

הכנת מאמרים של קבוצת המחקר לפרסום
בכתב העת "מחקרי משפט"

פיתוח מודל המסכים הציבורי

דעות
ציפינו לקבל במחקר ימנים ושמאלנים. טעינו

שחר ליפשיץ
 2022, 04 ביולי 20:00 | עודכן ב- 2022, 04 ביולי 20:00

הארץ

מודל המסכים הציבורי

חוק להסדר התייעות בעתירות בניין של זהות המדינה

1. מטרתו של חוק זה לסייע במתן מלוקות עניינות במתן הסמך בחיובה של מדינת ישראל ויחידות ודמוקרטיות, מתוך החשיבות במסלול החיוביים הנוגעים לסוגיות הציבוריות והכריז בחשיבות בניית הסמכות בשיתוף ציבורי רחב.¹

בחוק זה –

“עותר” – עותר או עקרו על עתירה מנהלית הנוגשים לבית המשפט העליון, זולת עתירה המבקשת לטעון כנגד תוסף של חוק;

“עתירה הנוגעת לחוקתה היהודית והדמוקרטיות של המדינה” – עתירה הנוגעת ליחסים שבין זהות היהודית לחוקתה הדמוקרטיות של המדינה, והשלכותיה הן בעלות עניין ציבורי רחב מעניינו של העותר;

“הלך בניית הסמכות” – הלך ציבורי רחב בו מברר הוץ בונה הסמכות עם העדדים את הסוגיות שבמחלוקת בעתירה בניין זהות המדינה כדי להביאם ליישום הסמכה עקרונית בסוגיות אלו;

“מנישה מרחיב” – מנישה מודע, היכרות ותואם לבחינת האפשרות ליישב את הסמך באמצעות מנגנון חלופי ליישוב סמך;

“הלך נקיטה” – הלך שמטרתו בחינת התאמת העותרות להלך בניית הסמכות, בהתייחס לטיב העדדים, מהות העותרות וסיכוי הצלחת הלך בניית הסמכות;

“הסדר הסמכות” – הסכם המפרט את תוצאותיו של הלך בניית הסמכות;

“סיכום הלך” –

1. בונה הסמכות” – סי שמפקדו לסייע בידו הצדדים להגיע להסכם על יישוב הסוגיות שבמחלוקת בדרך של הלך ציבורי רחב ולהכשיר אנשי מקצוע אשר יסייעו בחלך בניית הסמכות, וחוכר לכך בהתאם להוראות סעיפים 11 ו 12;

3. (א) מנישה עתירה בניין זהות המדינה יצרף כנסמך לעתירה את עמדו בשאלה של הפניות העותרות להלך בניית הסמכות;²

(ב) בית המשפט העליון שאנו להכריז בכל עת עתירה בניין של זהות המדינה להלך בניית הסמכות ואף רשאנו הוא להעביר להלך המקדמי לשם בחינת התאמת העותרות להלך בניית הסמכות.³

הפתרון

תמיכה במחקר

Ori Aronson and Shahar Lifshitz, *A Jewish and Democratic State: Intra-Jewish Perspectives*, in **The Oxford Handbook on the Israeli Constitution** (Aharon Barak, Barak Medina & Yaniv Roznai eds., forthcoming 2023)

The Status of Converts, Jerusalem

ראויה אבורביעה "בתוך החוק מחוץ לצדק: פוליגמיה, אזרחות ממוגדרת וקולוניאליזם במשפט הישראלי" (עתיד להתפרסם 2022)

פרס נאמן
למאמר מצטיין

מחקרים בתמיכת המרכז
פורסמו בכתבי עת
מובילים והוצגו בכנסים
אקדמיים בישראל ובעולם
(השקף כולל מבחר חלקי)

דניאל שטאובר "מעורבותו של הייעוץ המשפטי לממשלה בהליך חקיקתו של חוק יסוד הלאום והשלכותיה" **מחקרי משפט** לד (עתיד להתפרסם, 2022)

שחר ליפשיץ "מיהו בן זוג: הערות להגדרת בן זוג בהצעת חוק הירושה" **פורום עיוני משפט** (2022)

AIS 2022, Bar-Ilan

אורי אהרונסון "מלכוד יהודי-דמוקרטי: מחשבות מוסדיות ופרוצדורליות בעקבות ספרו של מיכאיל קרייני" **משפט וממשל** (עתיד להתפרסם 2022)

אורי אהרונסון "פרשת כביש בר-אילן כמשבר מוסדי", בתוך **בג"ץ והחרדים** (גדעון ספיר וחיים זיכרמן עורכים, צפוי 2022)

ASLCH 2022, Atlanta

תוכנית העמיתים למשפט יהודי ודמוקרטי

”הודות לחוויה שלי כעמיתת מרכז מנומדן למשפט יהודי ודמוקרטי, אני מרגישה שאני מצליחה לגעת ביסודות ובשורשים הכי עמוקים של הזהויות המרכיבות את החברה הישראלית, להבין מה המניע ממנו פועלת כל קבוצה ולחשוב על פתרונות מאוזנים. בזכות שיח מכבד סביב נקודות מחלוקת, גיבשתי ראייה ביקורתית, יכולת לגבש נקודת מבט וטיעונים מורכבות בנושאים השונים”

שרון מרגוליס, סטודנטית ועמיתת המרכז

6
מפגשים

**מועדון למשפט יהודי
ודמוקרטי**

הפעלת מועדון
סטודנטים וארגון
כנסים אקדמיים על
ידי עמיתת המרכז

מחקר

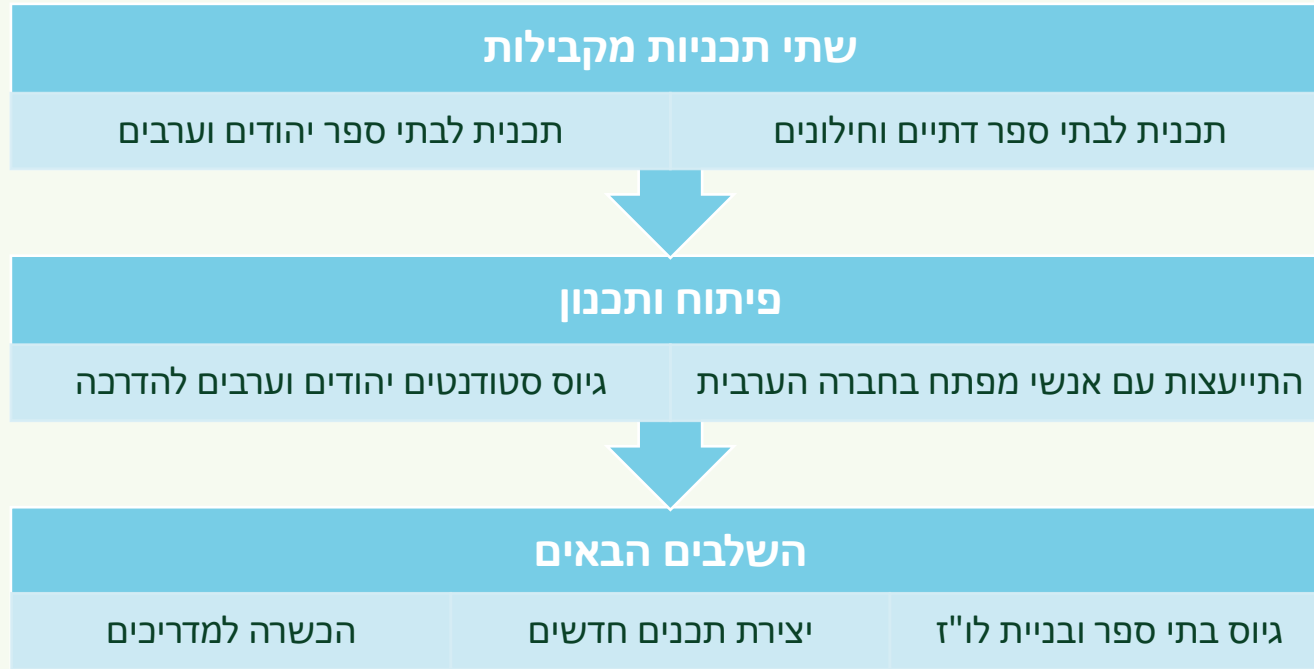
שיתוף עמיתי
המרכז במחקרי
מדיניות

מפגשי תוכן

שיחות עם אנשי
מפתח בחברה
הישראלית

תוכנית התיכונים למנהיגות במשפט

היערכות לקראת תוכנית התיכונים תשפ"ג

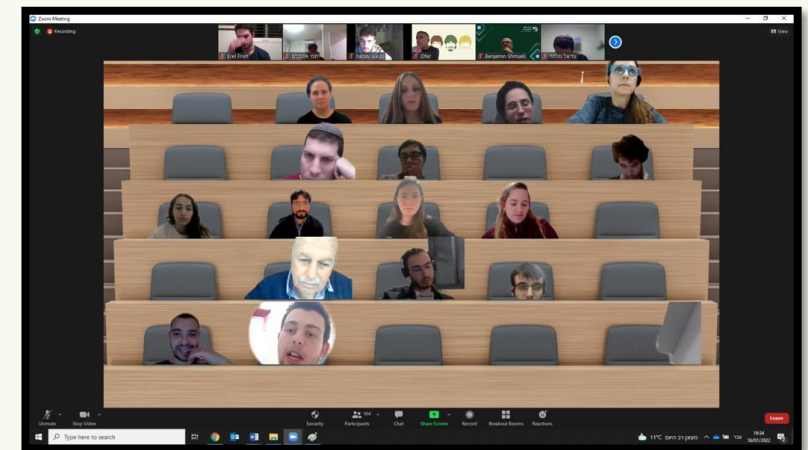
500
תלמידי
תיכון

48
סטודנטים
מדריכים

7
בתי ספר

ערב סיום תוכנית התיכונים לשנת תשפ"ב

דיון מדומה של וועדת חוקה בנושא
תחבורה ציבורית בשבת, בה הציגו
התלמידים עמדות חברתיות ומשפטיות,
שהכינו בשיתוף עם חבריהם ועם
הסטודנטים המדריכים בתכנית

קורס אסטרטגיות לשינוי חברתי בנושאי דת ומדינה

שיחה עם עו"ד שירה בן-אלי,
בתי הדין הרבניים

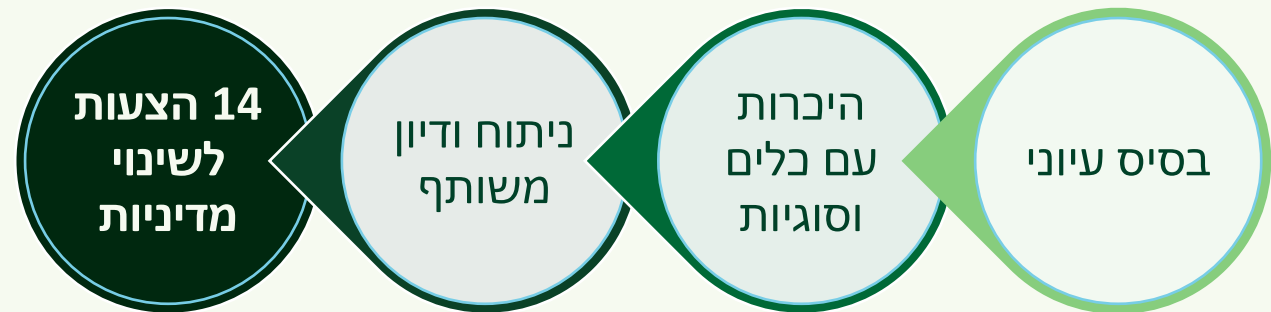

"שלוש שנים בפקולטה ולא יצא לי לקחת חלק בקורס כזה! קורס שמעודד חשיבה, שמלמד נושאים ברובד הפרקטי שלהם. חשיבה מאתגרת של כתיבת הצעת חוק. זה ממש מסקרן ומפתח, צריך שלכל הקורסים יהיה אופי כזה. ללמוד מעו"ד שמתעסק בנושאים האלה יום-יום, זו גם הלמידה הכי טובה וגם פשוט מעורר השראה. היה ממש מעשיר והקורס מאוד שונה בנוף בקטע חיובי"

ממשוב סיכום הקורס

מפגש עם נציגי קהילות
בעיר לוד

קידום מדיניות ציבורית

- מינוי פרופ' שחר ליפשיץ ליועץ למשרד המשפטים לעניין תזכיר חוק המזונות.
- קידום תיקונים לתזכירי חוק שעוסקים בדיני המעמד האישי – ירשה, מזונות ואימוץ.
- פיתוח הצעות חוק בנושא רישום זוגיות בישראל.
- הצגת אתגרי הנישואים בישראל בוועדת שירותי הדת של הכנסת.
- ייעוץ לגורמי ממשל וחוות דעת לארגונים חברתיים בסוגיות שונות.
- השתתפות בשולחנות עגולים וקבוצות מחקר לקידום תיקוני מדיניות בנושאי דת ומדינה.

21
חוות דעת
לארגונים

16
ייעוץ
לגורמי
ממשל

5
הצעות
חוק

פיתוח שותפויות

שיתוף פעולה עם
לשכת עורכי הדין
ומשרד המשפטים
בנושאי מעמד אישי

מפגש עם פרופ' פים ג'נסן
מאוניברסיטת ארסמוס, הולנד

משרדי
ממשלה

ארגונים
חברתיים

מחקר משותף עם
המרכז ליהדות
ומדינה במכון הרטמן

פיתוח
שותפויות
לקידום מדיניות
ציבורית יהודית
ודמוקרטית

תיאטרון
הקאמרי

השתתפות בשולחנות
עגולים של משרד המשפטים

לשכת
עורכי הדין

שני אירועים עם
תיאטרון הקאמרי

כנסים ואירועים

- תחושת בטן: הורות מאוחרת בישראל 2022 (ינואר)
- משפט, חברה וקהילה בימי קורונה (ינואר)
- נישואים, גירושים וסרבנות גט (מרץ)
- צ'אדור נוטף מי גשם – בהשתתפות ריטה (מרץ)
- חמץ במרחב הציבורי (אפריל)
- אתגרי הגיור בישראל (מאי)
- סוגיית הפליטים (יוני)
- בנוסף התקיימו כנסים ואירועים בהשתתפות חוקרי המרכז.

